

VERTROUWELIJK

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT

No. 6 - juni 1969.

No. 16

VERTROUWELIJK

MAANDOVERZICHT NO. 6 - JUNI 1969

ALGEMEEN

- ROCKEFELLER's "fact-finding mission" blz. 2
- C.I.E.S.-vergadering in Port of Spain " 3

VENEZUELA

- CCN-crisis " 5
- Het guerrillabestand " 6

HAITI

- "Papa Doc" voor hete vuren " 8

BRAZILIE

- COSTA E SILVA tussen "hard" en "soft-liners" " 11

ARGENTINIE

- Ook ONGANIA in moeilijkheden " 13

CHILI

- PDC vervreemdt zich van "links" " 15
- Anaconda Copper " 18

GUYANA

- Nieuwe ontwikkelingen in grensgeschil " 19

NEDERLANDSE ANTILLEN

- De catastrofe van 30 mei 1969 " 22

ALGEMEEN

ROCKEFELLER's "fact-finding mission"

Hoewel president NIXON's afgezant ROCKEFELLER, alvorens af te reizen, stellig geïnformeerd zal zijn met betrekking tot mogelijke demonstraties en zelfs aanslagen in de zuidelijke landen, moet de houding van een aantal regeringen (afgezien van die van Peru; zie vorig M.O.), die op het laatste nippertje toch nog "belet" gaven, hem wel zijn tegengevallen.

In de eerste plaats geldt dat wel de beslissing van CALDERA - volgens hemzelf "na rijpe overweging en objectieve analyse" genomen - om het bezoek tot nader order uit te stellen. Zijn minister van Binnenlandse Zaken Lorenzo FERNANDEZ lichtte het besluit toe met de verzachtende opmerking, dat de betrekkingen tussen beide landen er niet nadelig door werden beïnvloed, maar dat doorzetting van het bezoek op dit moment tot schade voor diezelfde relaties in de toekomst zou kunnen strekken. CALDERA's werkelijke motief, nl. dat hij het niet over zijn hart kon verkrijgen in de gegeven situatie ook zijn eigen "Copeyaanse" jongeren en studenten beschoten en betraangast te zien, kwam uiteraard niet over s'ministers lippen!

Eveneens door de knieën gaand voor stakingsdreiging en straatgeweld zegde ook Chili, overigens wat tijdiger, de visite af. In plaats daarvan zocht de Chileense minister van Buitenlandse Zaken, Gabriel VALDES, ROCKEFELLER - die het afstel betreurde, maar "begreep" - in New York op. Hij moest trouwens toch in Washington zijn ter uitvoering van de hem door de Latijns Amerikaanse landen in Vina del Mar verstrekte opdracht het protocol van de daar gevoerde discussie aan de president van de Verenigde Staten ter hand te stellen.

- 3 -

Waar het bezoek wèl doorgang vond - in Colombia, Ecuador, Bolivia en, na 16 juni, in Brazilië, Uruguay, Paraguay en Argentinië - werden betogingen met militair en politieel geweld binnen de perken gehouden. De Braziliaanse regering nam de gelegenheid zelfs te baat om pers, radio en t.v. nog verder te muilkorven; de Argentijnse regering werd door onlusten tenslotte gedwongen de staat van beleg af te kondigen. In Uruguay vond men het zelfs beter de besprekingen om veiligheidsredenen niet in de hoofdstad Montevideo, maar in Punta del Este - waar de "Alliance for Progress" acht jaar geleden van start ging - te houden. Toch leek ook deze stad nog een vesting! Dat deze maatregel niet overbodig was, bleek wel hieruit, dat terroristen in de hoofdstad een radiostation overmanden en dat honderden betogers - merendeels studenten - er ruiten van bankgebouwen en Amerikaanse bedrijven ingooiden, straten barricadeerden en vuren ontstaken.

ROCKEFELLER gaf tijdens een persinterview in de historische conferentieplaats overigens toe, dat "het bondgenootschap voor de vooruitgang" had gefaald: dat lag niet aan de doelstellingen - die z.i. onveranderd moesten blijven - maar aan de wijze van uitvoering. Niettemin wel een teleurstellende conclusie nu de voor dit ambitieuze Kennedy-plan gestelde termijn al voor 80% verstreken is.

C.I.E.S.-vergadering in Port of Spain

De Kernvraag na de wat sombere (maar niet verrassende) conclusie van ROCKEFELLER is, of de beide Amerika's in de politieke turbulentie van onze dagen nog de tijd zal zijn gegund om een verbeterde versie van de "alliance" ten uitvoer te brengen. Niet voor niets vragen de Latijns Amerikaanse landen versnelling van hun economische ontwikkeling. Dat was ook de voornaamste

eis, die zij - met de CECLA-conclusies van Vina del Mar in de hand - aan Amerika stelden tijdens de zesde meeting van de Interamerikaanse Economische en Sociale Raad (CIES), die op 14 juni in Port of Spain (Trinidad) aanving. De "noordelijken" en de "zuidelijken" kwamen hier elk met een 7 resp. 9 punten tellende resolutie ter tafel, slechts in zoverre overeenstemmend, dat beide partijen de instelling propageerden van "ad-hoc commissies" voor herziening van de beginselen, de doeleinden en de methoden van de interamerikaanse samenwerking.

Men kan zich natuurlijk afvragen wat van de beoogde "versnelling" terecht komt, als deze commissies nog met hun werk moeten aanvangen. Voor het eind van het jaar zal dat wel niet voltooid zijn. In dezelfde pessimistische zin hebben commentatoren zich trouwens al uitgelaten over de balans van de ROCKEFELLER-reis: aangenomen, dat hij in juli al rapport aan zijn president zal kunnen uitbrengen, zal de Nixon-administratie op die basis haar nieuwe politieke koers ten aanzien van Latijns Amerika nauwelijks vóór 1970 kunnen uitzetten. De mogelijkheid, dat zich frictie voordoet tussen ROCKEFELLER's suggesties en de eventuele compromissen waar de Amerikaanse CIES-delegatie mee thuis komt, laten we dan nog maar buiten beschouwing!

Voorlopig zijn dit de gunstigste resultaten van Vina del Mar en Port of Spain: partijen zijn nog altijd bereid naar elkaar te luisteren (al hebben enkele daar moeite mee), Latijns Amerika heeft een grote mate van eensgezindheid aan de dag gelegd (al is de basis daarvan wat negatief) en de Verenigde Staten hebben erkend, dat er een fundamentele wijziging in haar latijnse politiek moet worden aangebracht.

VENEZUELA

CCN-crisis

Terwijl PEREZ JIMENEZ in Madrid (merkwaardig asyl!) de afloop van het juridische steekspel rond zijn betwiste senaatszetel afwacht, vond in de partijtop thuis een soort paleisrevolutie plaats, met reorganisatie van de CCN en wijziging van haar parlementair beleid als inzet.

Een belangrijke rol in dit geheel werd en wordt gespeeld door gedeputeerde en partijleider ABDELKADER MARQUEZ, die op 8 juni naar de Spaanse hoofdstad reisde om "his master's voice" te beluisteren en diens fiat te verkrijgen op vervanging van het topkader, i.c. van voorzitter Luis DAMIANI en secretaris-generaal Erwin BURGUERA, tot dan hechte kompanen van PEREZ JIMENEZ. Op dat moment was de verwachting, dat de partij onder formeel voorzitterschap van PEREZ, maar onder feitelijk leiderschap van ABDELKADER MARQUEZ en van gedeputeerde Pablo SALAS CASTILLO in de politieke arena aktiever en wellicht ook agressiever zou gaan optreden dan onder hun voorgangers. Men zou daarbij met name aan de nationalistische trend in de CCN-koers moeten denken, met als illustratie daarvan het plan om in het Congres de onmiddellijke terugtrekking van de Amerikaanse militaire missie uit het land te eisen.

De uitoefening van het feitelijk leiderschap bleef intussen een struikelblok tussen oude en nieuwe bestuurders: de nieuwkomers wilden PEREZ' zeggenschap tot de "algemene lijn" beperken, de oude garde wenste dat hij - ook van uit Spanje - de touwtjes vast in handen hield.

Hoewel een dubbeltje op z'n kant, leken de nieuwkomers PEREZ van hùn gelijk te kunnen overtuigen. Het week-end van 14/15 juni was hiervoor beslissend: de algemene vergadering van de CCN bekrachtigde het partijbesluit na

- 6 -

een meer dan 40 minuten durend telefoongesprek, dat PEREZ vanuit Madrid met de voornaamste partijbonzen voerde. Ook de pers kreeg gelegenheid de "big boss" te interviewen. Besloten werd, dat de 3e Nationale Conventie van de CCN (na-jaar '69) de herstructurering van de partij zou afronden met de aanvaarding van een nieuw stel statuten.

Ofschoon de lucht daarmee leek opgeklaard, pakten zich spoedig weer nieuwe wolken aan het CCN-firmament samen. Om te beginnen reisde de uitgerangeerde Erwin BURGUERA op zijn beurt naar Madrid: of dat geschiedde om "uit te huilen" dan wel om PEREZ alsnog tot andere gedachten te brengen, werd niet duidelijk. Zeker is wel, dat een conflict tussen het district Caracas en een meerderheid van de landelijke leiding aan het eind van de maand onverwacht toch weer de tegenstelling tussen beide tendenzen aan het licht bracht. Alleen stond ditmaal ABDELKADER MARQUEZ aan het hoofd van de districts-rebellen, terwijl SALAS CASTILLO zich nu als zijn opponent ontpopte. De eersten, die meer onafhankelijkheid ten opzichte van PEREZ JIMENEZ voorstaan, kondigden inmiddels - misschien wat heetgebakerd - de oprichting van een nieuwe partij aan, de "Movimiento Popular Justicialista", daarmee de initialen van hun leider Marco P.J. - als evenzovele waarmerken van hun ongeschokte vertrouwen in hem - overnemend. Het nare bericht moest hem op 1 juli nog worden medegedeeld. Wat zijn reactie ook mag zijn zeker niet om over naar huis te schrijven!

Het guerrilla-bestand

Hoewel in de loop van mei nog een bericht werd ontvangen, volgens hetwelk een guerrillagroep in de staat Sucre bereid was gehoor te geven aan het vredesaanbod van kardinaal QUINTERO, moet men over het algemeen zeggen, dat de pacificatie-

- 7 -

politiek van de regering enigszins in een impasse is geraakt. De MIR - na PCV en FALN in dit opzicht de voornaamste "candidaat" - herhaalde deze maand nog eens haar bekende drie voorwaarden om überhaupt een gesprek met de regering te beginnen en haar acht voorstellen om tot een definitieve oplossing te komen. De "voorwaarden" komen in feite neer op terugtrekking van het Venezolaanse leger uit de guerillagegebieden en volledige vrijheid van meningsuiting, ook van de verzetsbeweging. Moet de eerste voorwaarde met name voor de Venezolaanse militairen een onoverkoombare barrière zijn, voor de regering zelf zit vooral weinig perspectief in sommige andere voorstellen van de MIR, zoals die, welke ontbinding van de civiele en militaire inlichtingendienst vragen (resp. DISIP en SIFA) en die, welke terugkeer in het land van alle ballingen en terugtrekking uit het land van de Noord-Amerikaanse militaire missie vragen: dit laatste blijkbaar als grootste gemene deler met de CCN!

Mocht de regering er niet in slagen de impasse te doorbreken en nieuwe voorde-
ringen op de weg naar pacificatie te maken, dan is wederopleving van de guerilla-activiteit zeker niet denkbeeldig.

De recente studentemoniën in Valencia en Merida - waar de stads' guerilleros ook een rol in zouden spelen -, de bankroof in Puerto La Cruz door voormalige FALN-medewerkers en recente guerilla-raids in Falcon en Barinas duiden er in elk geval reeds op, dat waakzaamheid geboden blijft, ook al gaf de minister van defensie generaal GARCIA VILLASMIL begin juni dan ook te kennen, dat de guerilla-activiteiten z.i. momenteel geen enkele "militaire waarde" hebben en alleen psychologisch effect beogen: de guerilleros willen in herinnering brengen, dat ze er zijn!

De uitspraak van dezelfde bewindsman in het midden van de maand, volgens

- 8 -

welke de strijdkrachten in verband met de jongste voorvallen hun tegenmaatregelen uitbreidden, logenstraft zijn eerdere optimistische taal dan ook wél enigszins.

HAITI

"Papa Doc" voor hete vuren

Francois DUVALIER heeft waarschijnlijk nog nooit eerder gedurende zijn veelbewogen presidentschap op korte termijn zoveel tegenslagen te incasseren gekregen als de laatste maanden het geval was: een - alle Amerikaanse "kunstmatige ademhaling" ten spijt - bergafwaarts hollende economie, een tegen de verdrukking (en de nieuwe anti-communistische worgwetten) in groeiende oppositie en "last but not least" openlijke botsingen tussen politie en Tontonmacoutes ener- en demonstrerende katholieke middelbare scholieren anderzijds.

Geen wonder, dat "Papa Doc" onder deze omstandigheden medio mei een hartaanval te verwerken kreeg, zij het een "lichte". De geruchten, als zou hij in een coma verkeren, aan kanker lijden, kortom op sterven na dood zijn, werden eerst grondig ontzenuwd door de berichten van medio juni, dat hij zijn officiële bezigheden had hervat en een bezoek aan enkele departementen had gebracht.

De malaise in het land en de fluistercampagne over DUVALIER's slechte gezondheidstoestand hadden de hoop van alle opposanten, dat eindelijk een punt zou worden gezet achter de bloedige ambtsperiode van deze nu al 12 jaren zetelende "president voor het leven", kennelijk nieuwe impulsen gegeven.

Een en ander luidde kennelijk ook het "bombardement" in, dat een aanvankelijk ongeïdentificeerde 4-motorige "Constellation" op 5 juni op Port au Prince pleegde: een aanval, die evenals op 20 mei vorig jaar naar alle waar-

schijnlijkheid een invasie moest inleiden, maar die - evenals toen - slechts weinig schade veroorzaakte en zeker niet, indien mede beoogd, de dood van DUVALIER; daarmee nieuw voedsel gevend aan zijn faam van onsterfelijkheid.

Hoewel Arthur BONHOMME, de Haitiaanse ambassadeur in Washington direct al betoogde, dat Cuba voor deze "raid" aansprakelijk was - welk standpunt zijn regering ook tegenover de tegen 5 juni bijeengeroepen OAS council verdedigde - leek het er eerder op, dat het hier weer een wat theatrale stunt van (in Amerika gastvrijheid genietende) ballingen betrof.

Dat de concurrentie onder de Haitiaanse exil-groepen groot is, bleek uit de variëteiten aan verklaringen, die nu het licht zagen. De voormalige kolonel René J. LEON wist er kennelijk meer van: als representant van de "Democratische Beweging van Haitiaanse patriotten" kondigde hij de landing van een uit Florida vertrokken strijdmacht aan, terwijl Raymond JOSEPH - secretaris generaal van de "Haitiaanse Coalitie" in New York - verklaarde, dat de groep LEON ook het bombardement "verzorgde". Er waren nog meer ballingengroepen, zo verzekerde hij, maar de zijne was met 3500 leden het sterkst. Intussen zou gebleken zijn, dat het bewuste vliegtuig van de Bahamas startte (Caicos) en daar (Grand Bahama) ook terugkeerde: daarbij zouden de 10 inzittenden - 7 Amerikanen, 2 Haitianen en 1 Canadees - zijn gearresteerd. Verwacht werd, dat allen - behalve de Haitianen - aan hun eigen land zouden worden uitgeleverd.

Terwijl de president zijn Tontonmacoutes, die juist klaar kwamen met de liquidatie van een 20-koppige communistische cel, over de strategische punten verdeelde om een eventuele invasie in de kiem te smoren, bezorgden zijn diplomaten verschillende grote mogendheden - de Verenigde Staten voorop - meer kopzorg dan hun lief moet zijn geweest.

VERTROUWELIJK

- 10 -

Om te beginnen beriep Haiti zich op het wederzijds bijstandsverdrag van Rio de Janeiro om Noord-Amerika te verzoeken de bescherming van de "open stad" Port au Prince voor haar rekening te nemen; het internationale vliegveld van de stad werd de Amerikanen ter beschikking gesteld. Hoewel de Verenigde Staten, met Cuba en de Dominikaanse situatie van 1965 in gedachten, allerminst de kans zullen willen lopen van een communistische vervanging voor het regiem van DUVALIER, zijn aan hun interventie nauwelijks minder risico's verbonden. Latijns Amerika is wat dit betreft de laatste jaren beslist meer allergisch geworden.

Inmiddels waren trouwens al zoveel tekenen van enigerlei "Amerikaanse" betrokkenheid bij het incident gesignaleerd (gebruik van Amerikaans brandbaar materiaal, in de V.S. zetelende Haitiaanse organisaties, Florida als voorgenomen startplaats tot invasie, een overwegend Amerikaanse vliegtuigbemanning) dat het visitekaartje van CIA door sommige kwaadwillende perscommentatoren al weer werd herkend. De hierop betrekking hebbende tweede diplomatieke stap van Haiti was voor de Amerikanen dan ook nog neteliger dan het eerderevermelde verzoek om hulp: de OAS-council werd namelijk tegen 20 juni nogmaals bijeengeroepen, ditmaal om een uiteenzetting van Haitiaanse zijde aan te horen, waarin de "Amerikaanse" facetten van de zaak zouden worden belicht.

Om terug te komen op de jongste revolutiepoging: al is deze laatste mislukt, Haitiaanse ballingen houden vol, dat 1969 het laatste jaar van "Papa Doc's" omstreden bewind zal zijn. Zo verklaarde onlangs Luc B. INNOCENT - die zich nu president van het "Frente Unido de Exilados Haitianos" (FUDEH) noemde, maar zich in 1964, toen hij o.m. Aruba en Curacao bezocht om geld in te zamelen voor de strijd tegen DUVALIER, voorstelde als voorzitter van de

- 11 -

"Movimiento Revolucionario Haitiano" - dat de grote "en laatste" invasie nog voor het eind van het jaar met de dictatuur van DUVALIER zal afrekenen.

Naar verluidt zal de laatste in dat geval niet meer blind varen op zijn Tontonmacoutes: hij zou hen - onder druk van het leger? - onder militaire supervisie hebben geplaatst en hun chef, Elois MAITRE, als zondebok voor het jongste gebeuren hebben afgezet.

BRAZILIE

COSTA E SILVA tussen "hard- en soft-liners"

In de afgelopen maanden namen de aanwijzingen toe, dat de Braziliaanse president bereid zou zijn enigermate toe te geven aan het verzet van de oppositie (onder politici en ambtenaren, maar ook in de universitaire, de kerkelijke en de arbeiderswereld) tegen de voortgaande "zuiveringsacties" op allerlei gebied, ware het niet, dat de pressie van de militairen - i.c. van de "hardliners" onder hen - om met frisse moed op de ingeslagen weg voort te gaan, nog groter was. Maatregelen als het pensioneren van een 50-tal "ambtenaren bij het Ministerie van Onderwijs" - in feite merendeels hoogleraren aan Braziliaanse universiteiten - en de verlening van nieuwe volmachten aan de regering om tot verdere vervolging van uit de politieke rechten ontzette burgers over te gaan, hebben alom veel verontwaardiging gewekt. Dergelijk fanatisme moet er haast wel toe leiden, dat ook de meer gematigden, die COSTA E SILVA en zijn regering tot dusverre steunden, het regiem de rug toe keren.

Toch probeert de president nog te redden wat er te redden is en met name de normalisering van het politieke leven dichterbij te brengen. Zo moet men bijvoorbeeld ook zijn verlangen zien om - na enige sanering in partij- en

- 12 -

kiesstelsel - omstreeks augustus het congres weer in vergadering bijeen te doen komen. Hoewel de president voldoende bevoegdheden bezit om herstel van de democratie ook anderszins te stimuleren, durfde hij het nog niet aan, zich van enkele blokken aan het been, d.w.z. van enkele ministers - zoals die van justitie, die tot de "hardliners" worden gerekend - te ontdoen. Hij riskeert dan immers de sympathie te verspelen van de militairen, wien thans - tegen de achtergrond van de radicale studentenacties o.a. - handhaving van openbare orde en veiligheid boven alles gaat. Hun houding moedigt helaas ook de rechts-extremisten aan, van wie sommigen zelfs tot terreur hun toevlucht hebben genomen, getuige bv. de moord op een progressieve priester binnen de campus van de universiteit te Recife.

Ook de komst van NIXON's adviseur ROCKEFELLER speelde de "hardliners" in de kaart: was het immers niet logisch dat - omwille van de publieke veiligheid - pers, radio en t.v. nog verder aan banden zouden worden gelegd?

Ook is er thans sprake van, dat de machtige Nationale Veiligheidsraad amendementen op de grondwet in studie heeft, welke de constitutie beter zouden moeten doen overeenstemmen met de doelstellingen van de revolutionaire regering en verdere maatregelen tegen de wetteloosheid in het land mogelijk zouden moeten maken.

Het is al met al duidelijk, dat het bewind in een vicieuze cirkel is geraakt: enerzijds bestaat er een aperte, door angst voor subversieve activiteiten ingegeven neiging tot extreme onverdraagzaamheid; anderzijds voedt men door een dergelijk beleid juist de stroom van onbehagen en verzet tegen het regiem, een situatie, die de ware extremisten uiteraard tot eigen voordeel zoeken uit te buiten. Met andere woorden: men spant het paard achter de wagen

- 13 -

ARGENTINIE

Ook ONGANIA in moeilijkheden

Terwijl de regering-ONGANIA, die eind juni 1966 door een militaire staatsgreep aan het bewind kwam, zich al opmaakte om het driejarig bestaan ervan luisterrijk te vieren, is zij (in de loop van mei) voor moeilijkheden komen te staan, die in een kabinetscrisis en aan het eind van de vorige maand zelfs in de staat van beleg voor het hele land culmineerden.

Hoewel Argentinië onder de verlichte dictatuur van ONGANIA vooral in economisch opzicht een opzienbarende vooruitgang boekte en hij in verband daarmee ook in eigen land een zeker respect afdwong, bleef de regering op gespannen voet verkeren met vakbonden en studenten. De eerste groep meende, dat de strijd tegen de inflatie over h  ar rug heen was gewonnen, de tweede categorie was van oordeel, dat de "spes patriae" het vaderland geen hoop kon bieden, als zij geen ruimte kreeg zich in vrijheid te ontwikkelen; dat kwam dan in feite neer op de eis tot herstel van de autonomie van de "campus".

Het toenemende verzet van de vakbeweging onder leiding van Augusto VANDOR had ook spanningen binnen de regering tot gevolg, in zoverre - en onwillekeurig wordt men getroffen door de congruentie met Brazilië - de conservatieve kabinetsleden (hier getypeerd als de "liberalen") en de meer progressieven (hier de "nationalisten") met elkaar overhoop lagen met betrekking tot het tegenover deze peronistische pressiegroep te volgen beleid. De progressieven hadden de laatste tijd al toenadering tot de vakbeweging gezocht, terwijl de conservatieven vreesden daarmee het paard van binnen te halen en een tijdbom onder het kabinet te leggen. De conservatieve vleugel van het kabinet voelde zich sterk bij de gedachte, dat de overwegend anti-peronistische militaire leiding zeer

VERTROUWELIJK

- 14 -

waarschijnlijk geen "linkse" avonturen van ONGANIA zou accepteren. De ontwikkelingen hebben nadien ONGANIA en de "nationalisten" echter toch in het gelijk gesteld. Wat studenten- en vakbeweging, links extremistische inblazingen ten spijt, nooit hadden weten te bereiken - t.w. de vorming van een eenheidsfront - lukte de "hardliners" door hun botte optreden tegen de demonstrerende studenten in de tweede helft van mei wonderwel: studenten en arbeiders vonden elkaar in een gemeenschappelijke staking op 30 mei en in een gemeenschappelijk verzet tegen militairen en politie. In de industriestad Cordoba resulteerden de botsingen helaas in de dood van een zestiental personen, terwijl er voor ca. 10 miljoen dollar schade zou zijn aangericht. Honderden personen werden gearresteerd, o.w. vele vakbondsleiders.

Het échec van de "harde lijn" erkennend - en ongetwijfeld ook in een poging om de gemoederen te sussen - stuurde ONGANIA zijn kabinet naar huis. De vorming van een nieuw team had hierna nog al wat voeten in aarde en vereiste kennelijk het - aarzelend gegeven - fiat van de diverse stafchefs.

Hoewel het nieuwe kabinet inderdaad een wat progressievere inslag lijkt te hebben dan het oude - de uitgesproken conservatieve minister van economische zaken KRIEGER VASENA kwam bijvoorbeeld niet terug, de om zijn tact tegenover de vakbeweging geroemde minister van arbeid SAN SEBASTIAN daarentegen wél - heeft de vakbeweging reeds te kennen gegeven, misschien wat te voorbarig, weinig wezenlijke veranderingen van de nieuwe regering te verwachten.

Toch moet ONGANIA de oppositie nieuwe hoop op betere tijden hebben gegeven door zijn opmerking bij de installatie van het nieuwe kabinet op 19 juni, dat hij van dit college onder meer "herstel van een authentieke representatieve democratie" verwachtte! Wellicht om extremisten af te schrikken van nieuwe avonturen had de minister van binnenlandse zaken, generaal Francisco IMAZ,

- 15 -

op 12 juni echter al de keerzijde van de medaille laten zien: het was zijn taak "vrede en orde te handhaven tegen elke prijs".

En wat dit laatste betreft: het was stellig minder verstandig van het nieuwe bewind om de viering van de 3e verjaardag van de Argentijnse "revolutie" op 29 juni te doen samenvallen met de ontvangst van ROCKEFELLER. Deze "provocatie speciaal" kón zijn uitwerking eenvoudigweg niet missen. Op 30 mei - nadat in verband met de komst van ROCKEFELLER al op vele plaatsen bomaanslagen waren gepleegd en branden waren gesticht en nadat zich tot overmaat van ramp een "geslaagde" moordaanslag op vakbondsleider VANDOR had voltrokken - besloot de regering, ten einde raad, in het gehele land de staat van beleg af te kondigen.

Kortom: wel een contrast met het onbezorgde welkom, dat de nieuwe minister van buitenlandse zaken Juan B. MARTIN zijn gast ROCKEFELLER op 20 juni toeriep met de woorden: "Onze dialoog met de Verenigde Staten verloopt op het ogenblik uiterst bevredigend. Onze handelsbetrekkingen groeien op dynamische wijze en de mate van verstandhouding tussen de beide regeringen is uitstekend". De zinsnede "tussen de beide regeringen" krijgt in het licht van de onlusten van 29 en 30 mei hier - onbedoeld - wel een triest limitatieve betekenis!

CHILI

PDC vervreemdt zich van "links"

Het begin mei door de PDC genomen besluit om met een eigen kandidaat de verkiezingen in te gaan, zonder frontvorming met socialisten en communisten, heeft - zoals eerder werd opgemerkt - weliswaar verhelderend gewerkt, maar toch ook belangrijke consequenties gekregen voor de partijkoers in de naaste

VERTROUWELIJK

- 16 -

toekomst en voor de verhouding van de PDC tot alle andere politieke partijen.

Om te beginnen moest de 55-jarige Radomiro TOMIC, die bij het propageren van zijn links eenheidsideaal niet alleen tegen een meerderheid in zijn eigen partij moest optornen, maar ook door communisten en socialisten met weinig voorkomendheid werd behandeld, ervaren, dat de gebetenheid van de laatsten op de PDC na zijn échec nog was toegenomen. Dat hij op zijn beurt geen rancune tegenover "links" voelde, bewees hij door in de loop van mei gevolg te geven aan een al langer lopende uitnodiging voor een bezoek aan Oost-Europa. Sommige waarnemers menen echter, dat hij daar zijn nederlaag wilde gaan uitleggen c.q. de juistheid van zijn eigen standpunt alsnog wilde gaan aantonen.

Het spreekt verder haast vanzelf, dat de PDC door zich te distanciëren van haar linkse naburen, zelf minder links van het centrum is komen te staan dan voorheen; het gaat misschien echter wat te ver haar op grond daarvan reeds een rechtgeaarde centrum-partij te noemen. De gewijzigde opstelling heeft er overigens niet alleen toe geleid, dat verschillende progressievere Christendemocraten - toch al niet enthousiast over het huns inziens trage verloop der sociale hervorming - de partij de rug toe keerden, maar natuurlijk ook bewerkstelligd, dat de electorale basis van de PDC veel smaller is geworden. Dit zou de kansen van de rechtse presidentscandidaat ALESSANDRI dan ook wel eens aanmerkelijk kunnen hebben vergroot.

Intussen heeft de regering-FREI door haar doortastend optreden tegen zich misdragende studenten in de stad Concepcion - nu kennelijk niet meer gehinderd door Puerto Montt remmingen - de linkse oppositie nog verder van zich vreemd. Circa 300 zwaarbewapende politiemannen waren begin juni de universiteit binnengedrongen in verband met het feit, dat linkse studenten de hoofd-

- 17 -

redacteur van het blad "Noticias de la tarde" hadden mishandeld en gekrenkt, omdat hij verschillende tegen de Castroïstische "Movimiento de Izquierda Revolucionario" (MIR) gerichte artikelen had gepubliceerd. Onder de gearresteerden, van wie er velen inderdaad relaties met de MIR zouden hebben onderhouden, bevonden zich ook drie Duitsers, die in verband met hun aandeel in de affaire het land werden uitgezet.

Medio juni werd de waakzaamheid van de overheid verder toegespitst door de ontdekking, in de omgeving van Santiago, van een soort opleidingskamp voor guerrilleros, dat volgens een uitlating van de minister van binnenlandse zaken Edmundo PEREZ ZUJOVIC kennelijk "in statu nascendi" verkeerde. Men vond er instructiemateriaal, maar ook wapens en ontploffingsmiddelen.

De Socialistische Partij uitte aan het eind van de rumoerige maand haar ergernis over het politieoptreden bij verschillende gelegenheden - omdat zij boter op het hoofd had en vreesde zelf het object van FREI's politionele aandacht te worden? - door te insinueren, dat de regering op een "spektakel" uit was, dat een progrom tegen "links" moest rechtvaardigen of misschien zelfs tot doel had de Partido Socialista te "illegaliseren". Dreigend werd daar tegenover gesteld, dat de partij zich niet zou laten utrangeren door dit "nieuwe reactionaire en fascistische politieoffensief". Zij riep alle "fuerzas extremistas" op haar te steunen in haar poging een "revolutionair anti-imperialistisch front" te vormen.

Men mag dan ook wel concluderen, dat de regering-FREI de komende maanden een nog fellere, mogelijk door terreur geschraagde linkse oppositie te wachten staat.

Waar de regering de laatste weken bij monde van haar minister van buiten-

- 18 -

landse zaken VALDES niettemin al enkele malen liet blijken te voelen voor herstel van de diplomatieke betrekkingen tussen Latijns Amerika en Cuba c.q. voor wederopneming van CASTRO-land in de OAS, vraagt men zich af of het één mogelijk met het ander verband houdt. Heeft CASTRO allerm minst reden FREI c.s. juist nu met meer welwillendheid tegemoet te treden, aan de andere kant heeft hij de laatste tijd al vaker laten blijken een meer verdraagzame politiek tegenover Latijns Amerika te overwegen, al was het maar om meer vruchten te kunnen plukken nu dit werelddeel zoveel anti-Gringo ressentiment aan de dag legt. Was trouwens minister VALDES zelf daarvan niet de exponent geweest, toen hij het standpunt van "Vina del Mar" aan president NIXON overbracht?

Zeker is in elk geval, dat het FREI-bewind thans minder dan ooit behoefte heeft aan interveniërende Fidelisten! De werkelijke waarde van VALDES' uitspraken is moeilijk te taxeren, waar Chili het in deze - t.w. de wederopneming van Cuba in de interamerikaanse gelederen - bepaald niet alleen voor het zeggen heeft.

Anaconda Copper

De in het vorig M.O. al even aangestipte moeilijkheden van FREI met de "nationalisten" (ook in PDC-rijen), die "naasting" van Anaconda en andere welvarende kopermijnen beogen, spitsten zich in juni verder toe. Daar FREI - na Puerto Montt en Concepcion - in eigen huis al genoeg orde op zaken kreeg te stellen, had hij aan een hardhandige confrontatie met deze categorie heetgebakerde lieden zeker geen behoefte. Het beste wat hij kon doen - en dat deed hij - was de radicalen de pas af te snijden door zelf met (minder ingrijpende) hervormingsvoorstellen op het gebied van belasting en beheer van Anaconda Copper voor het Congres te verschijnen.

- 19 -

Een inleidende manoeuvre daartoe was zijn suggestie - bij de opening van het congres op 21 mei - om een groter Chileens aandeel in de opbrengst van de diverse kopermaatschappijen te claimen en in het bijzonder om een andere beheersvorm voor Anaconda Copper (nu nog volledig baas in eigen huis) vast te stellen. Van regelrechte "nationalisatie" zou in deze conceptie derhalve geen sprake zijn.

Op deze basis startten in de voorbije maand dan ook onderhandelingen tussen maatschappij en regering; onderhandelingen, waarvan FREI moet hopen, dat zij spoedig met maximaal succes voor hemzelf zullen worden bekroond, wil het ongeduldige congres niet tóch tot pure nationalisatie zijn toevlucht nemen.

GUYANA

Nieuwe ontwikkeling in grensgeschil

Zonder in voorbarig optimisme te vervallen mag toch wel worden opgemerkt, dat zich in het grensgeschil tussen Guyana en Venezuela sedert eind mei interessante nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan, die zelfs enig uitzicht op een compromis bieden. Het gaat in dit geval om het door Venezuela reeds bij herhaling in de gemengde grenscommissie aan de orde gesteld en door Guyana al evenzovaak van de hand gewezen plan voor de opstelling van een gemeenschappelijk ontwikkelingsproject voor het ca. 30.000 vierkante mijl omvattende, omstreken Essequibo-gebied.

De nieuwe ontwikkeling zette in, toen de Venezolaanse president CALDERA eind mei aankondigde er bij ROCKEFELLER (wiens bezoek overigens niet doorging) op te zullen aandringen, dat de Verenigde Staten op enigerlei wijze zouden participeren in het bewuste ontwikkelingsplan.

VERTROUWELIJK

- 20 -

Afgaande op de eerste reacties van Guyanese zijde - in dit geval van de ambassadeur van Guyana in Caracas, Eustace BRAITHWAITE - kwam CALDERA's opmerking wel als een verrassing. Zonder zijn appreciatie van het voorstel volledig prijs te geven, merkte hij wel reeds op, dat Guyana elke ontwikkeling zou verwelkomen, die kon bijdragen tot vermindering van de spanningen tussen beide landen.

Men mag aannemen, dat CALDERA's suggestie ook de aanleiding vormde tot de plotselinge speciale zitting van de gemengde grenscommissie - naar verluidt haar 13e vergadering - die op 4 en 5 juni "met gesloten deuren" op het eiland Antigua werd gehouden. Bekend werd, dat de Venezolaanse delegatie bestond uit de heren Pablo OJER, Luis LORETO en Gonzalo GARCIA BUSTILLOS, de Guyanese uit de leden Sir Donald JACKSON, de Procureur Generaal van Guyana Mohamed SHA HABUDEN en - als waarnemer - het parlamentslid Anson SANCHO.

Ofschoon over de resultaten van de bijeenkomst van officiële zijde een hardnekkig stilzwijgen werd betracht, zou de Guyanese woordvoerder zich tijdens een interview bij zijn vertrek van Antigua in elk geval hoopvol hebben uitgelaten. Hij zou zich namelijk hebben laten ontvallen, dat de bijeenkomst een zeer bevredigend verloop had en dat hij hoopte, dat verdere vooruitgang zou worden geboekt tijdens de reguliere commissievergadering, die dezelfde maand nog in Mexico zou worden gehouden.

Merkwaardigerwijs viel de terugkeer van de Guyanese delegatie in Georgetown samen met militaire en politie-oefeningen aldaar, door vice-premier REID "oefeningen ter bescherming van het land" genoemd. De vraag rijst, of de manoeuvres inderdaad een simpele militaire betekenis hadden, dan wel een buitenlands-politiek oogmerk (zoiets als: ons onderhandelen is geen teken van

- 21 -

zwakte) of zelfs een binnenlands-politieke bedoeling: in het laatste geval ware te denken aan een voorzorgsmaatregel tegen mogelijke demonstraties contra het Antigua-overleg bij terugkeer van de delegatie.

Op de bijeenkomst in Mexico, die inderdaad eind juni doorgang vond, zouden de Venezolanen hun voorstel - inclusief CALDERA's amendement - hebben herhaald. Van de kant van Guyana zou hierop te kennen zijn gegeven, dat men geen bezwaar koestert tegen de verstrekking van hulp bij de ontwikkeling van het bedoelde gebied door andere landen (hetgeen impliceert, dat men naast Venezuela ook de V.S. als participant aanvaardt), maar dat men zich tegelijkertijd het recht voorbehoudt om zelf de prioriteiten van de ontwikkelingsobjecten te bepalen en ook om de gebieden aan te wijzen, die voor de hulp in aanmerking komen.

Mogelijk is men in Georgetown bevreesd, dat het Venezuela minder om effectieve, welbestede hulp gaat, dan om "goedkope" propaganda in die streken waar haar invloed de beste uitbreidingskansen heeft. Het zou dezelfde argwaan zijn als die, welke BURNHAM c.s. koesteren ten aanzien van de hulp, die de CLASC (via Venezolaanse kanalen) wil bieden aan de bij haar aangesloten "Guyana National Confederation of Workers and Peasants" (GNCWP), waarvan dan weer vele "Amerindians" deel uitmaken. (vgl. MO-februari '69).

Het is niet uitgesloten, dat de kritische aantekeningen, die de Guvanezen in Mexico bij de Venezolaanse voorstellen plaatsten, toch nog weer aanleiding zullen geven tot taaie touwtrekkerij. Het is in elk geval de vraag, of BURNHAM zich licht zal laten vermurwen tot concessies, nu hij de nationalistische snaren in de zielen van zijn landgenoten zo lang met succes heeft bespeeld. Met JAGAN op het vinkentouw zal hij althans niet lichtvaardig overstag kunnen gaan. Aan de verkooptechniek van de Venezolanen (en eventueel van de Ameri-

kanen) zullen dan ook hoge eisen worden gesteld. Als premie en lokaas zullen de eersten BURNHAM wel weer het door hem zo begeerde OAS-lidmaatschap voorhouden!

NEDERLANDSE ANTILLEN

De catastrofe van 30 mei 1969

Dat een loonconflict bij WESCAR (onderaannemer van SHELL) - in het begin van de maand tot uitbarsting gekomen, maar aanvankelijk nog bijgelegd - zou uitlopen op "de ramp van 30 mei" heeft niemand, zelfs niemand in vakbondskringen, kunnen voorzien. Het gebeurde heeft het gangbare beeld van Curacao als oase van rust, als "shopping centre of the Caribbean", voor de eerstkomende tijd grondig verstoord, ook al doen specialisten op het gebied der public relations reeds - en terecht - hun uiterste best de storing te verhelpen. Wijzend op het rumoer elders in Latijns Amerika zijn er overigens ook al cynici, die gezegd hebben, dat Curacao zich hiermee voor goed met dit deel van de wereld heeft geïdentificeerd en - ergo - vervreemd van Europa!

Men kan zich natuurlijk in slaap sussen door vergelijkingen te trekken tussen "30 mei" en opstanden, die Curacao in het verleden teisterden - zoals in 1750 en 1795 - of de mei ramp bagatelliseren door te stellen, dat in Zuid-Amerika bomaanslagen, brandstichting en plundering in onze dagen schering en inslag zijn, waarbij het gebeuren hier in het niet valt. Dat moge voor de Antilliaan een schrale troost in zich bergen of voor de kille historische beschouwer belangwekkend zijn, verhelderend ten aanzien van de catastrofe van 30 mei 1969 is het geenszins.

- 23 -

Daarom willen wij nu trachten - hoewel zeker nog niet alle gegevens ten volle zijn verwerkt - een beknopte analyse van het voorgevallene te geven. Daarbij rijst een beeld op, waarvan de meeste trekken ons door de overvloedige publiciteit eigenlijk al vertrouwd zijn geworden.

Om te beginnen: natúúrlijk hebben velen zich al vóór ons afgevraagd, hoe dit alles mogelijk is geworden en ook, of de overheid deze ramp - zoals geologen een vulkanische uitbarsting - niet had kunnen voorzien. Het is in het klimaat van dergelijke vragen niet zo verwonderlijk, dat aan theorieën van een goed geheim gehouden conspiratie en een lang voorbereid complot (liefst met buitenlandse, al dan niet communistische participatie) een vruchtbaar leven beschoren is. Hoewel we hierop nog nader terugkomen, kunnen we in dit opzicht nu al kort zijn: voor een dergelijk complot bestaat geen enkele aanwijzing. Dat betekent intussen niet, dat bepaalde extremisten (zonder exact de feitelijkheden van 30 mei te hebben beoogd) niet het hunne tot opvoering van de explosiviteit kunnen hebben bijgedragen, of dat zij tijdens het aflopen van het revolutionaire uurwerk de situatie niet zouden kunnen hebben verergerd, of dat zij - naderhand, en dat geldt nog steeds - een en ander niet als koren op hun "agitprop"-molen zouden hebben beschouwd!

Kern van de zaak was echter, dat de explosiviteit "an sich" - onder invloed van een complexe reeks van sociale, psychologische en zelfs geografische factoren (w.o. de vaak tot kleurencontrast herleide tegenstelling arm-rijk) - bepaald al vóór het opdoemen van het WESCAR conflict aanwezig was. Overheid en bedrijfsleven hebben hieraan misschien alleen niet zwaar genoeg getild. Het conflict bij WESCAR - over een inderdaad aperte inbreuk op het beginsel van gelijk loon voor gelijke arbeid - was "slechts" de detonator, die de explosieve lading tot ontploffing bracht.

Daarmee is overigens - om bij deze terminologie te blijven - nog niets gezegd van de verdere "ontstekingsmiddelen" tussen deze en de lading.

In dit verband moet wel in de eerste plaats de aandacht worden gevestigd op de onverantwoordelijke en opruiende taal - zoals de dreiging met "geweld, indien nodig" - waaraan verschillende vakbondsleiders zich in het WESCAR conflict, i.c. vanaf 28 mei, te buiten zijn gegaan. Men krijgt dan ook herhaaldelijk de indruk, dat deze leiders van hun (meest Nederlandse) instructeurs wel hebben geleerd, hoe een vakbond op poten te zetten, CAO-onderhandelingen te voeren, solidariteit te beleven en tot eenheid van actie te komen, maar niet hoe de opgewekte massa-energie in verantwoorde banen te leiden en onder controle te houden, m.a.w. de middelen af te stemmen op het doel. Op 30 mei waren zij in elk geval geen leiders meer, maar marionetten, die - voortgejaagd door eigen grootspraak en de behoefte zich ter wille van de eigen positie acceptabel te maken - door de nog radicalere druk van onderop gedwongen werden na "a" ook "b" te zeggen.

Ook de beleving van een ongekende solidariteit met de arbeidersbeweging binnen en buiten de Antillen in het algemeen (ook in Europa en Latijns Amerika) heeft het hare tot het ontstaan van een enorme "hubris" bij de direct betrokkenen aanleiding gegeven. Vooral de in de periode vóór 30 mei al tot openbaring gekomen eenheid van actie tussen de "gewone" arbeiders en de zgn. "white collar workers" (i.c. die in dienst van de overheid) verdient hier vermelding.

Een heel bijzondere rol in het drama werd wel gespeeld door de Castrofiele voorzitter van de Algemene Haven Unie (AHU), "Papa" GODETT - die zich inmiddels ook ontpopte als lijsttrekker van een nieuwe politieke partij, de "Frente Obrero y Liberación 30 di Mei". Hij was het, die bij de beruchte post V van de

- 25 -

SHELL-plant de "startvlag" voor de meute zwaaide en aan CFW-voorzitter ONG A KWIE en PWFC-voorzitter SPENCER het heft uit handen nam, toen hij zijn inmiddels voldoende opgewarmde pappenheimers opriep hem te volgen naar het Fortplein en daar de regering af te zetten: puur revolutie! Hier - tussen 9 en 12 uur in de ochtend - ontsprong dan ook de rampvloed, die via een aantal "stroomversnellingen" tenslotte in een delta van brandstichting en plundering uitmondde. Die stroomversnellingen waren: het straffeloos plunderen van twee supermarkets (een "Engelse" en een Portugese), het daarop volgende drankmisbruik (verscheidene arrestanten bleken onder invloed te verkeren) en het tot tweemaal toe botsen met en doorbreken van een politiecordon; allemaal feiten, die de al gesignaleerde overmoed nieuwe impulsen gaven..

Tot overmaat van ramp was daar tenslotte het neerschieten van "belhamel" GODETT, die als een tweede Karel Doorman kort tevoren de pathetische en nu bijna profetisch gebleken woorden had gesproken: "ik zal voorgaan, maar als ik doodga, wil ik, dat jullie de strijd voortzetten". Zo er tot dit moment nog van een greintje controle van de kant van de vakbondsleiders sprake was geweest, ging dit nu toch in elk geval teloor: in blinde verdwazing stortte de drank- en wraakzuchtige horde zich brandstichtend en rovend op de stad, met in haar kielzog diefje en diefjesmaat.

Rest nog de - eigenlijk al beantwoorde - vraag naar het "complot". Was de hele zaak niet vanuit het buitenland op touw gezet? Had de "provo" BROWN in een van zijn laatste Vitó's niet "gewaarschuwd", dat bepaalde bedrijven - vanwege een onbehoorlijk personeelsbeleid, of vanwege bijzondere relaties met de regeringspartij - nog wel eens de rode haan op de daken zouden kunnen zien verschijnen en waren niet juist verschillende van die zaken in de as gelegd?

- 26 -

Zeker, BROWN had bedreigd; hij had inderdaad contact met links-extremisten in het buitenland (zij het nagenoeg alleen Antilliaanse studenten in Nederland); stellig zullen verschillenden der straatschenders trouwe Vitó-lezers zijn geweest en - bewust of onbewust - mede onder invloed daarvan hebben gehandeld. Maar niettemin: van een complot, van een doelbewuste actie met het gebeurde als oogmerk, van een conspiratie - zo men wil - tussen GODETT en BROWN is niets gebleken; zulks niettegenstaande het feit, dat nu ook Stanley BROWN figureert op de lijst van GODETT's "Frente Obrero", die wellicht de eerste extremistische politieke partij in de Antilliaanse parlementaire geschiedenis zal blijken te zijn. Willen zij - door zich als "politici" te presenteren - misschien ook een extra obstakel aan hun eventuele berechting in de weg leggen?

Gelijk eveneens al werd aangestipt, staat overigens vast - en dat houdt stellig een waarschuwing in - dat van het gebeurde op Curacao een magnetische werking uitgaat op het georganiseerde links extremisme: het heeft er zeker goed nota van genomen! Tegen die achtergrond zien wij bijvoorbeeld de komst van de in de Verenigde Staten levende Curacaoenaar en Black Power-sympathisant Benjamin S. FOX naar dit eiland. Zo zien wij ook het bezoek, dat Hector MUJICA (topfunctionaris van de Venezolaanse CP) van 6 tot 8 juni aan Curacao bracht. Het vormde de inleiding tot het PCV-communicé van omstreeks 11 juni, waarin de Nederlandse regering werd beschuldigd van "grove imperialistische inmenging". De PCV wilde in "belangstelling" kennelijk niet onderdoen voor de Venezolaanse vakbeweging.

Ook valt in dit kader te denken aan de reportages, die de Surinaamse extremist HERRENBERG voor zijn thuisfront verzorgde, aan de belangstelling van de Sovjet-Russische en communistisch-Chinese pers, aan uitlatingen van

VERTROUWELIJK

- 27 -

Cuba-aanbidder MULISCH in Nederland, aan de reacties van de Communistische Partij van Nederland (CPN) en in zekere zin ook aan de zich in extremistische richting ontwikkelende vereniging van Antilliaanse arbeiders en studenten in Nederland, "Antiyas Liber", die o.a., samen met een lappendeken van gelijkgerichten in het "Maison Afrique" in Parijs, de "beestachtige en wilde agressie, bedreven door het Nederlandse imperialisme tegen de arbeiders en het volk van Curacao" aan de kaak stelde.

Op dit punt moet trouwens worden onderstreept, dat - hetzij tengevolge van de slechte communicatie, hetzij als een uiting van kwade trouw - heel veel buitenlandse journalisten (vooral Venezolaanse, maar ook Nederlandse en Surinaamse) zich in de dagen na 30 mei te buiten zijn gegaan aan sensationele, onware of deels ware en daardoor scheefgetrokken berichtgeving. De slechte informatie, maar ook de kwaadwillige inlichtingen, die de Antilliaanse vakbondsleiders aan collega's in het buitenland verstrekten, hebben intussen ook allerlei dwaze en kortzichtige solidariteitsacties van die zijde tot gevolg gehad.

Resumerende kan worden gesteld, dat de Antilliaanse vakbeweging door "30 mei" inderdaad nog zelfbewuster is geworden. Des te groter zal echter de verantwoordelijkheid zijn van haar leiders om de hieruit voortvloeiende macht en energie in wettige banen te leiden en - de democratische spelregels in acht nemend - niet als lukraak pressiemiddel voor het bereiken van politieke doeleinden te gebruiken. Ook na 30 mei werden helaas nog aanwijzingen verkregen, die erop duiden, dat verschillende vakbondsleiders wat dit betreft hun les niet hebben geleerd. Dat bleek b.v. uit de recente "eis" tot vrijlating van alle "politieke" gevangenen, uit bepaalde dreigementen in het orgaan van

VERTROUWELIJK

- 28 -

PWFC-dissidenten, "Voz di Obrero", en in het bijzonder uit de dolle en extremistische uitspraken, die CODETT en NITA dezer dagen tegenover de Venezolaanse pers deden: als de oude regering in september zou worden herkozen, dan zouden de verzetshandelingen - "las acciones de rebelli3n - worden hervat, dan zou er geen vrede op Curacao zijn!

De Antilliaanse regering zal er mee moeten rekenen, dat het politieke en sociale klimaat in haar eilandenrijk voor goed gewijzigd is. Zal dit enerzijds vooral consequenties hebben voor haar toekomstige sociaal-economische politiek, anderzijds stellig ook voor de handhaving van openbare orde en veiligheid.